

LBRIS

We know
books

Pr. Dionisios Tambakis

Sfinți care râd de zădărnice

Traducere din limba greacă:
Cristian Spătărelu

EDITURA EGUMENITA
2024

Cuprins

Prolog.....	5
„Fac socotelile și vin”	11
Sfântul Arsenie și femeile	15
Sfântul Fanurie și deznădejdea unei femei.	20
La sfârșitul răbdărilor chinuitoare descoperi minunățiile lui Dumnezeu	
„Mori în altă zi!” Un sfânt sâcâitor	23
„Poate l-a luat somnul pe dumnezeul vostru”	26
Desfrânatele care aprindeau poftele	30
și sfinții cei înțelepți	
Ițari moderni. Un sfânt fanatic	33
Sfântul și desfrânata	35
Sfintele prigonite... fără încălțări.....	38
Deosebirea dintre o femeie și alta	40
Sinucigașul	42
La baia femeii romane	44
Zamvri care a devenit furios ca un taur	46
și taurul care a înviat	
O sfântă antisistem.....	48
Tot ceea ce făptuiești are răsplată	51
Sfântul Mil și frații care s-au înjunghiat cu sabia	
Deasupra sunt proorocii, dedesubt cei mizerabili	54
Floare răsărită din gunoi	
Din silitor siluitor, și iarăși silitor	57
... Cei ce se silesc pun mâna pe ea	
Proorociri între sfinți.....	60

Duelul de la El Kousantasi.....	62
Degeaba te bat zece oameni,	65
dacă nu te bate conștiința ta	
Langoșile și ridichea lui Cucuzel.....	68
Desfrânarea, băuturile și petrecerile	72
Moartea i-a venit din cer.	75
Pe cine omoară Sfântul Dimitrie în icoana pe cal?	
Sfeșnicul salvator.	77
Un sfeșnic îți poate salva viața	
Sfântul cel nestatornic	80
Ioan cel cuvios din Pont.	84
Un sfânt aducător de pace	
...Mai bine mort	87
„Măi Mitros, și pe tine te-au făcut episcop?”	89
Un socru răzbunător	92
Ligheanul de aur	95
și vrăjitorul care a fost tras în țeapă	
Și îl scui pă de trei ori	101
Ouă și furtuni.....	103
Piei din fața mea!.....	105
Niște maimuțe blocate.....	109
Umor din belșug.....	110
Ghelasie cel răsător.....	121
Tristețea morții	123

Traducerea a fost făcută după originalul grecesc
π. Διονύσιος Ταμπάκης
ΑΓΙΟΙ ΠΟΥ ΓΕΛΟΥΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΕΛΟΥΝ ΤΗΝ
ΜΑΤΑΙΟΤΗΤΑ

Prima editie cu titlu
ΑΓΙΟΙ ΠΟΥ ΓΕΛΟΥΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΕΛΟΥΝ ΤΗΝ
ΜΑΤΑΙΟΤΗΤΑ, π. Διονύσιος Ταμπάκης
2023, Editura ATHOS SRL, ATENA, GRECIA

© Editura Egumenița pentru prezenta ediție

Corector: Oana Raluca Pleșa
DTP: Corina Rezai

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
TAMBAKIS, DIONISIOS

Sfinți care râd de zădărnicie / pr. Dionisios Tambakis;
trad. din lb. greacă: Cristian Spătărelu. - Galați :
Egumenița, 2024
ISBN 978-606-550-549-0

I. Spătărelu, Cristian (trad.)

Prolog

După ce Dumnezeu a fost dezamăgit văzând cum oamenii își construiesc cu fală turnurile de carton peste minciuna „smereniei” lor, a început să-i trimită neîncetat și stăruitor pe cuvioșii Lui ca să propovăduiască, în calitate de mucenici și mărturisitori ai Săi, sfânta eliberare de ipocrizia îngustă, și să cerceteze zădărnicia mincinoasă a lumii: să batjocorească valorile fără de valoare ale oamenilor, virtuțile lor ieftine și neînsemnate, seriozitatea superficială, rușinea falsă, așa zisa cuvioșie... care hrănesc părerea înaltă de sine și devin ca o smoală ce nu lasă sufletul să răsuflă.

Doar sfinții, ca niște dezrobiți de imperativele lumii și ale eului lor, se pot descărca de poverile și canoanele lumii. În felul acesta își păstrează libertatea și demnitatea, lucru ce se face aluat potrivit în mâinile lui Dumnezeu pentru a plăsmui oameni frumoși și fericiți pe pământ. Astfel, acești luptători creștini liberi și fără frică răspândesc firesc și nesilit bucuria, zâmbetul și ironia față de demonii cei răi, batjocoresc și râd de lumea cea înșelătoare, strigându-ne: „Sau fugi, sau râzi de lumea aceasta zadarnică și înșelătoare”.

Sfinții care râd de cele zadărnice nu fac pe nebunii, ci doar trăiesc în felul lor. Pătimași pentru oameni, dar integri pentru Dumnezeu. Nu-i interesează ce-o să spună lumea, ci ce-L odihnește pe Domnul. Și știu foarte bine că singurul lucru pe care-L dorește Dumnezeu este să vadă fapăturile Lui fericite și libere, precum vulturii cei veseli care zboară pe cer, departe de falsele și prefăcutele virtuți promovate de „societatea bună”.

De altfel, prima poruncă pe care a dat-o pre-adulcele Iisus Hristos după Învierea Lui a fost „bucurați-vă”, adică „să fiți pururea bucuroși”. Iar un frumos tropar al Bisericii spune despre Domnul nostru: „Pe toate le-ai umplut de bucurie, Mântuitorul nostru”. Așadar nu se poate concepe creștin, cu atât mai mult sfânt, din sufletul și viața căruia să nu se reverse bucurie, ale cărei flori necesare sunt zâmbetul și buna dispoziție. Suntem chemați la nunta și masa cea veșnică. Nu se cuvine a merge cu fețele posomorâte. „Omul posomorât este lucrătorul diavolului”.

Însă din păcate s-a înrădăcinat în spațiul religios impresia că, cu cât devii mai posomorât și mai serios, cu atât îți crește sfințenia, deși etimologia din vechime a cuvântului „serios” (gr. „σοβαρός”) ne trimite la verbul „a îndepărta, a izgoni” (gr. „σῶω”). De altfel și adjectivul „serios” (gr. „σοβαρός”) înseamnă în greaca veche violent, pompos și mândru.

Unii ne încredințează că Hristos n-a râs niciodată. Dar este posibil ca Hristos cel teantropic – desăvârșit și ca Dumnezeu și ca om, cu toate însu-

șirile caracteristice firii omenești în afară de păcat, cu trup, suflet și sentimente – să nu fi râs niciodată? După cum a plâns pentru prietenul lui mort, Lazăr, așa a și râs și s-a veselit. Desigur, în *Noul Testament* Domnul nostru nu apare râzând, fiindcă evanghe-liștii descriu doar activitatea publică a Mântuitorului și nu momentele Lui particulare, din viața de zi cu zi. Însă printr-un studiu mai profund al Evangheliei Îl vom vedea pe Hristos devenind și vesel și bucurându-se cu cei din jurul Lui (vezi Luca 10, 21 și 13, 21; Ioan 6, 5-6; Matei 10, 19). Ne amintim de asemenea de răspunsurile și acuzațiile inteligente și greu de combătut ale Domnului către farisei (Matei 23).

Părinții pe care m-am învrednicit să-i întâlnesc – Sfântul Paisie, Sfântul Efreim Katunakiotul, cuvioșii Haralambie Dionisiatul, Ambrozie Lazaris, Evmenie Lambakis etc. – am constatat că au un simț al umorului atât de dezvoltat, o veselie atât de mare, încât emanau iubire și totodată folos sufletească. Toți sfinții sunt iubitori de umor. Deși se află permanent lângă Crucea necazurilor și prigoanelor, și fie mucenicesc trupește, fie sufletește, mi se par ca niște flori care în vreme ce primesc la rădăcină pământ și balegă, le transformă în miresme, culori și răcoare inedite.

Căci cum este posibil, fără harul întăritor al Sfântului Duh, ca un om ținut la pat în vârstă de 85 de ani, cuprins de o mulțime de boli, aflat în pragul morții, să aibă fața zâmbitoare și luminoasă ca a unui copilăș lipsit de griji?

L-am întrebat odată pe părintele Nectarie din Kamariza:

– Părinte Nectarie, vom merge în Rai?

Iar acela mi-a răspuns negativ și oarecum deznădăjduitor:

– Nu, nu, nici prin fața lui nu vom trece.

– Dar ce spuneiți, părinte? am strigat deznădăjduit. În cele din urmă nu vom intra în Rai?

– E, dacă o să facem grevă, Dumnezeu ne va băga înăuntru! spuse, și prin câteva cuvinte a răspândit atâta veselie...

Însă am și altele să mi le amintesc și să vi le spun:

Odată, un vizitator al Sfântului Munte, fiind indiferent de cele duhovnicești, l-a întrebat pe Sfântul Paisie, care se ruga cu durere negrăită pentru lumea cea chinuită și pentru diferitele ei probleme:

– Părinte, ce faci aici, în această chilie pustie?

Iar părintele i-a răspuns:

– Am grijă de furnici, să nu se certe.

Un răspuns aruncat în răspăr? Dimpotrivă, un răspuns potrivit cu mărețiile lui Dumnezeu, Căruia mereu îi pasă de fiecare făptură a Lui.

În aproape toate cazurile răsul are un caracter social, dar și bisericesc, fiindcă Biserica este alcătuită din comuniunea persoanelor. Rădem când ne aflăm cu alți oameni, nu când suntem izolați.

Însă acum, așa depresivă și posomorâtă cum a devenit societatea, dacă cineva este vesel, râde sau zâmbeste, dintr-o dată îi smintește pe toți și încează binecunoscutele... titluri – precum psihopat, nătărău sau nesimțitor –, pe când acela pur și simplu

se bucură precum copilașii, care zâmbesc și sărbătoresc fără motiv. Pur și simplu aceștia fac lucrul pentru care sunt făcuți: se bucură și se joacă bătându-și joc de tristețe, pentru că bunul Dumnezeu este adânc prezent în sufletul lor.

După cum este de la sine înțeles ca soarele să încălzească pământul, norii să aducă ploaia, apa să potolească setea și rândunelele să ciripească, la fel este și ca omul, cu bucurie să râdă și să batjocorească zădărnicia, stricăciunea și moartea, cântând Învierea. Iar Biserica noastră, prin innografia ei, ne îndeamnă să ne bucurăm:

„Isaia dănuiește”, psalmodiem la Buna Vestire a Maicii Domnului. „Bucurați-vă, drepti, veseliți-vă ceruri”, „Astăzi toate se umplu de bucurie”, „Îngerii din ceruri dănuiesc” psalmodiem la Crăciun. „Bucurați-vă, popoare, și vă veseliți”, „Dănuiește și te veselește, Ierusalime”, „Primește de la noi bunele vestiri de bucurie ale Învierii lui Hristos”, psalmodiem la Paști...

Poate că cineva consideră smintitor faptul că pricinile exprimărilor de bucurie de mai sus sunt Nașterea și Învierea lui Hristos. Cu siguranță unui ateu, de pildă, i-ar provoca mai multă bucurie o... shaorma mare cu de toate...

Fie ca bunul nostru Dumnezeu, prin această carte originală și „nebună” a unui pseudo-scriitor „nebun”, să ne învețe libertatea și bucuria sfinților celor jucăuși și răzători și să ne izbăvească de iadul falsei noastre seriozități, care a făcut din lumea noastră un balamuc nemărginit!

„Hristos a înviat, bucuria mea!”, era începutul și sfârșitul tuturor cuvintelor Sfântului Serafim de Sarov.

*Părintele Dionisios Tambakis,
Nafplio, 20 iulie,
pomenirea Sfântului Prooroc Ilie Tesviteanul.*

„Fac socotelile și vin”

Nu există om, oricât de erou și „bărbătos” s-ar da, care să nu paralizeze de o cumplită frică existențială atunci când se află în fața morții. Mai ales cei care, fără nădejdea credinței, pleacă nepregătiți pentru călătoria veșnică. Vedeți cum sunt legați la ochi condamnații la moarte înainte de execuția lor, sau cum li se dă să înghită droguri și alcool pentru a nu simți groaza morții?

Omenirea, încercând să exorcizeze sau chiar să îmblânzească moartea, n-a omis să făurească diverse anecdote cu conținut asemănător celei de mai jos:

„Mașina unui tip se strică în toiul nopții și este nevoit să se întoarcă acasă pe jos. În drumul lui se află și un cimitir. Îi e frică, desigur, să-l străbată, dar ar scuti mult drum dacă ar face asta. Începe deci să străbată cimitirul, însă tot aude zgomote și vede umbre ce se mișcă și începe să tremure înspăimântat. Aleargă, aleargă și deodată vede alt om.

— M-ai salvat frate! Nici nu știi ce frică am pățit trecând pe aici.

— Ai dreptate, prietene. Și mie, când eram viu, îmi era frică de locul acesta...”

Chiar și lui Iisus Hristos au vrut să-i dea vin amestecat cu smirnă, un fel de rășină de copac, care

obișnuia să se folosească pe atunci ca anestezie sau calmant, pentru a-i ușura oarecum durerea răstignirii. Însă Acela, bărbat autentic, a refuzat, vrând să aibă neschimbate simțurile Sale până la moarte. *Și I-au dat să bea vin amestecat cu smirnă, dar El n-a luat* (Marcu 15, 23).

Însă în istoria sfântă a Bisericii noastre, urmând exemplul Domnului, s-au arătat și alți sfinți viteji și mucenici neînfricați, care nesocotindu-le atât pe cele triste, cât și pe cele plăcute ale acestei lumi, au zburat ca niște păsări iuți spre primăvara vieții veșnice, la Hristos, în Împărăția Lui. Și înainte de a pleca spre cele cerești n-au uitat, chiar și cu sufletul la gură, să ironizeze, să batjocorească și să ridiculizeze chiar însăși moartea, folosind tot umorul de care dispuneau și făcând acest monstru înfricoșător să pară ca un clown și măscărici nevrednic nici măcar să fie scuipat.

Următoarea povestire se referă la Sfântul Nou Mucenic Iordan. Noi mucenici sunt numiți cei care au mucenicit pentru Hristos și Ortodoxie după cucerirea Constantinopolului (1453) până astăzi. Vedeți, Biserica are de-acum conștiința celor de pe urmă, adică faptul că ne aflăm la sfârșitul istoriei umane și al timpului, și de aceea pe toți sfinții și mucenicii mai recentii îi numește „noi” și totodată „de pe urmă”.

Așadar Noul Mucenic Iordan, fără să șovăie, o cheamă cu bărbăție și o înșală chiar și pe frica veche a oamenilor din orice epocă, moartea. Și n-a

fost nimic greu! A biruit-o deja acum două mii de ani însuși Hristos. Prin urmare moartea nu mai este de-acum jupânul, ci doar execută o pedeapsă prin lucrare socială, ca un băiat rău ce a fost atâția ani, și astfel acum, ca un asin, are obligația de a-i purta și căra pe oameni de la cele triste și minciunoase ale acestei lumi la cele adevărate și strălucitoare ale veșniciei.

Sfântul Iordan se trăgea din Trapezunt. Trăia și lucra la Constantinopol ca și cazangiu, adică făcea vase de cupru. Într-o zi, când se întâmpla să fie praznicul Intrării Maicii Domnului în Biserică, se afla în atelierul lui împreună cu niște turci din aceeași breaslă, jucând un joc de cărți. Atunci unul dintre musulmani a zis în limba greacă: „Sfinte Nicolae, mizerabilule, ajută-mă să câștig!”. În clipa aceea Sfântul a făcut o invocare asemănătoare, vorbind la fel de ironic despre profetul musulmanilor, Mahomed, și numindu-l la rândul lui mizerabil.

După ce s-a terminat jocul și s-au întors toți la casele lor, unul dintre turci s-a dus la judecător și l-a pârât pe Iordan. Judecătorul dăduse hotărârea ca oricine îl hulea pe profet să fie osândit la moarte. Când a aflat Sfântul, s-a ascuns pentru un timp în casa unui turc prieten de-al său, care avea o funcție înaltă. Aflând pârâșul lui, a reușit să-l facă pe judecător să dea încă o hotărâre, care spunea că orice turc ce ascunde un blasfemator este și el creștin. Astfel, Sfântul a fost dus în fața vizirului. Vizirul, care-l cunoștea pe Iordan dinainte, i-a spus:

— Omule, după mărturia tuturor acestora trebuie ori să ți se taie capul, ori să te faci musulman. Iar dacă te vei face musulman îți voi da multe cinstiri.

Fericitul mucenic al lui Hristos a răspuns:

— Cred în Iisus Hristos și mărturisesc că este singurul și adevăratul Dumnezeu. Un singur lucru cer, să mă lași să merg la atelierul meu ca să-mi fac socotelile și după aceea mă voi întoarce aici să mă omorâți.

Deși Sfântul se afla în pragul morții mucenicești, cu duhovnicie, calm, liniștit și totodată ridiculizând amenințările puterilor și începătoriilor lumii acesteia, a cerut să meargă mai întâi la atelierul său, ca „să facă socotelile”, după cum spunem, să nu lase nicio datorie în urmă.

Și vizirul, într-adevăr, a poruncit eparhului să-l însoțească pe Sfânt până la atelierul lui și după aceea, când se va întoarce, să i se taie capul. Sfântul, după ce și-a aranjat treburile, ca să nu plece din viața aceasta dator sau nedreptățind pe cineva, și-a cerut iertarea de pe urmă de la frații creștini și a dat instrucțiuni ca lucrurile lui să fie date bisericilor sau mănăstirilor și copiilor orfani. După aceea, ca o căprioară zveltă, a alergat cu entuziasm spre sfânta mucenicie. În drum spre locul execuției sale mergea plin de bucurie pentru că Domnul l-a învrednicit să mucenicească și își cerea iertare de la cei pe care-i întâlnea.

La Kuçuk Karamani, cu puțin înainte să-i fie tăiat capul, a sosit un trimis al vizirului și i-a spus:

— Vizirul îți dă posibilitatea să devii musulman doar prin cuvinte și după aceea să mergi în altă parte să continui a trăi ca creștin.

Iar Sfântul i-a răspuns:

— Mulțumesc mult, dar n-aș face niciodată așa ceva!

O, vitejie măreață și nobilă! Adică i-a spus, după zicerea noastră populară, „departe de mine asta, eu mă feresc de ceea ce cred c-o să mă vatăme”.

Apoi și-a plecat capul și călăul l-a decapitat. Noaptea rudele și prietenii lui s-au dus cu bani la autorități, au luat sfântul lui trup și l-au îngropat la Stavrodromi sau Beioglu Peran, cum se numește astăzi.

Oare cine dintre noi ar avea curajul și cutezanța să se poarte cu asemenea vitejie ca acest sfânt mucenic?

Sfântul Arsenie și femeile

Un fenomen obișnuit al oamenilor religioși – și în special al femeilor, ele fiind mai sensibile – este ca uneori să se dezorienteze și să-și alipească sufletul mai mult de zidire decât de Ziditor. În felul acesta, în loc să făurească legături cu Hristos, făuresc legături cu oamenii, chiar dacă aceștia sunt doar lucrătorii Lui.

Se pare că această atitudine bolnăvicioasă este destul de veche. Au fost însă și clerici deosebit de